

Tankar öfwer upståndelsens
wiszhet, eller själens
odödlighet. =Anon.= Stock...

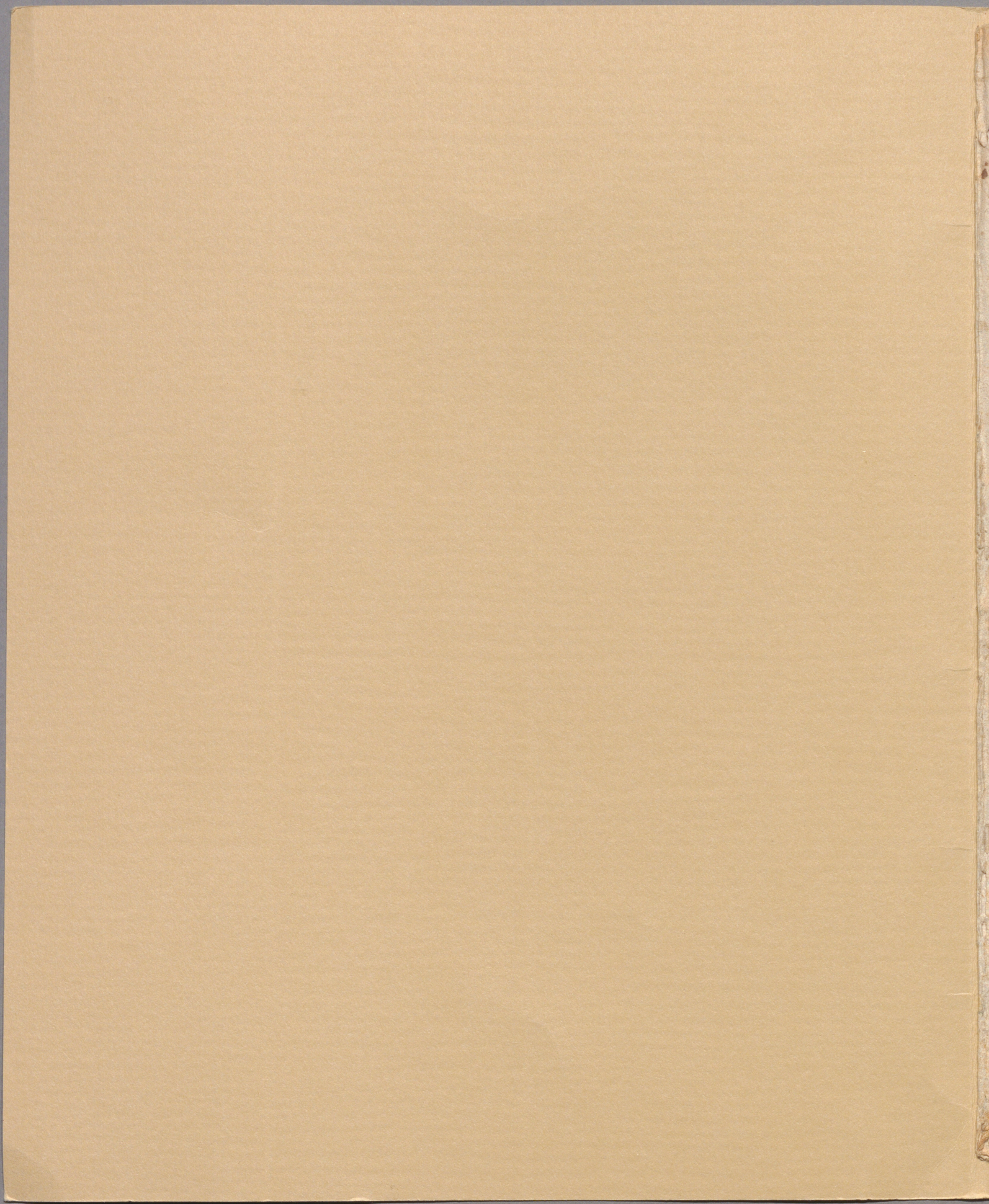
Tessin, Carl Gustaf,

1700-1829:16 A Br.



TESSIN, C.G.

Sv. saml.
Filos.
(Gr.)
1700-1829



TESSIN C. G.

1700-1829

Sankar

Sfwer

Opståndelsens wißhet,

Eller

Själens odödlighet.



Ad immortalitatem nititur optimus quisque.

Cicero, de Senectute Cap. XXIII.



Stockholm,

Tryckt hos LORENTZ LUDVIG GREFING.

1757.





N. von OELREICH.

Imprimatur

Sgenmytta, och hög tanka om sig sielf, äro de måst gångse, fast därjemte de farligaste swagheter, af hwilka menniskior äga sin druga del; icke des mindre sinne wi det menskliga sinnet så förwåndt, at där sanskylliga förmoner, en ren och oförfalskad heder utgöra ämnet, där sakne wi hennes möda, och en skyldig omsorg, där brister henne på egenmytta, och där felar henne bättre tankar om sig sielf.

När Allmagten skapar henne med en odödelig siäl, dristar hon neka des oförgångeliga wäsende, och påstå den wara förgångelighet och förrutnelse underkastad.

När en oförtiänt lycka, och Skaparens godhet, ställer henne bland förnuftiga kreaturs antal, utrustar henne med ädla förmoner, och höga egenskaper, så lika som skämes hon at tilstå sig wara det hon wärkeligen är.

När samma Gudomeliga wäsende ämnar henne en lyckelig ewighet, tror hon sig wara en ewig jordesnes träl, som efter få stunder ändteligen förgås.

Uti

Uti mindre angelägna saker, när ära och heder
äro å bane, äro wi människjor icke sena at tillägna
os den samma, ofta mer än tillbrigit; men när
människjan til sin förmon af en Gudomlig hand fått,
en odödelig oförgångelig anda, glömmet och nekar
hon sig wara en ägare af det, som likwål utmärker
hennes wärde och ypperhet bland sämre födde fråk.

När Förshnen ämnar människjan efter en mödo-
sam förgångelighetens genomwandring, ewiga skatter,
och et owanskelig wäl, och til desas åtnjutande läm-
nar henne en odödelig siäl, omgås hon med denna sin
dyraste del obrydd och utan omsorg: Hon söker sin
egen nytta ofta i ting af usla wården, både tidens och
åldrars tårande underkastade; men när en ewig lyf-
salighet står henne öpnad, går hon densamma utan
omtänka förbi, och sätter härunder et sämre wärde på
sit ewiga, än timmeliga wäl.

Så afwuge sinne wi menskliga sinnen, när de ä-
ga det goda, förskjutes det, när det brister dem,
klaga de öfwer sin saknad. Wi hafwa af et ewigt
wäsende fått en förnuftig, och til wår ytterligare
fågnad, en odödelig siäl; men icke des mindre wåge
wi at släcka det ljus, och om möjligit wore förwan-
dla des oförgångeliga wäsende uti en ting som efter
tidernas lopp bleswe et intet.

Mången nekar sin siäls oförgångelighet af egen-
wilja; men ännu flera tro det, utan at weta annan
orsak, och äska annan grund, än förfäders lifaly-

dande tänkesätt; både äro i mit tycke medlidande up-
rättelse värde: ty at jaha utan öfvertygelse, är så
wål klander wärdt, som af egenwilia neka, det som
hela Werlden tror.

Hwar och en döme af det som följer, huru swagt,
grund- och kraftlöst den tänker, som tror sin siäls
lycka och wäl inkränkt inom en kort, och hwad me-
ra är, en usel tid.

Wi leta ej länge efter bewis til en sak, som i sin
wisshet borde wara hwar menniskja bekant.

Ingen omöjelighet til wår upståndelse finner jag
när Skaparen, des ära wunne i sanning aldrig stör-
re glants, än då han skapat sina kreatur til et bättre
lif än det närwarande; et så allwist wäsende, som
Gud, skulle det wäl kunna hafwa skapat någon ting
så ädelt som menniskan til et så slätt ändamål? män-
ne han icke hafwer gifwit oss detta, för at bereda oss til
et bättre och ädlare lif? Huru mindre skal äge wi af
menniskjan sielf, at draga denna sanningen uti twif-
welsmål; des wilkor hade efter mit tycke, i sanning
aldrig kunnat blifwa lyckligare, än då hon blifwit född
til et ewigt lif, och ägde hopp om en snar, och hwad
mera är, en ärefull upståndelse.

Den fasan och alla menniskior medfödda rädd-
hogan för dödstiman, måtte den icke kan tjena oss til
en odödlighetens tolf? Wisserligen ligger denna san-
ningen klar och ren inom oss förborgad, at menniskior
inom få dagar skiljas hädan, tråda inför Domarens
ansigte, och ändtel. til redogörelse hafa. Ska.

Skaparen har ju sågnat oss med et gladt och ständigt wårande hopp, om wår själs odödelighet och instundande goda; huru skulle wål honom fela magt eller wilja, samma oförlikneliga hopp at upfylla och fullborda? Hafwer han skapat oss med hopp om en ewig lycksalighet, huru skulle han oss samma ewiga lycksalighet neka? och männe des fullbordan skulle oss uti ringaste del tryta?

Allmagtens omäteliga godhet, des rättwisa, och oinskränkta magt, tråda ju alla tillsammans och befråsta wår odödelighet. Det ewiga wåsendet, som i sin fbrmåga åger alt, skulle det wål icke kunna skapa en ting sådant som det wille, sätta det i et förgångeligit, men ämna det til et oförgångeligit och årefullt lif?

Den inwårtes förndjelse, som dygdenes ålskare åga i det goda, är den icke et teken til en tillkommande glädje, och en ännu mera betydande sågnad?

Den däremot gnagande oro, som ondans samweten qwåljer, är den icke det öfwertygeligaste bewis uppå at dom och redogbrelse menniskjom förestår?

Huru glädjoms wi icke, då wi faste tankarna på ewigheten, när wi se själenes ådla wåsende, och märke i Andarom des tillkommande härlighet och åro? skulle wål detta kunna röra oss, om wi icke ågde innom oss en ofånd wisshet om wår själs oförgångelighet? Huru missnögde, huru bekymmersame och huru willrådiges finnas wi icke, då hjertat och naturens wrånghet leder

oß på tankar om fbrgångelse och fbrрутtnesse? med hwad för en hemlig fasa möte wi icke denna obhyggeliga tanka? Felades oß då hoppet om et ewigt wäl, kunde wårt tilstånd aldrig olyckeligare wara.

Så tydelig finne wi denna fåguesama sanning at wi den icke neka, utan at dårjämte neka wårt högsta wäl.

Inga fåfånga hopp, ingen tom wåntan och intet fbrgåfwes begår, är oß af Skaparen gifwit, om något tilkommande godt, de flyta alla tillsammans och wisa oß födde til något bättre, än det wi nu åga.

Denna wigtiga sanning ware åfwen bland alla menniskjors undersökning den wårdaste, den rörer wårt ewiga wäl, och angår wår heder; ty ware den oß så mycket mer betydande och bmm.

Ju wisare den af oß fattas, och ju fastare den hos oß rotas, med ju mera frimodighet kunne wi ind- ta Werlden i sin wederwårdighet.

Min wisshet om et tilkommande godt, gbre at jag under hwarjehanda lyckans skiften, så blidare, som hwasare, söker under et bepröfwadt tålmod min wederqweckelse ofwan efter, och i högden.

Egennyttta drage aldrig mit hjerta å sido, och sänke det i någon onödig omsorg; lycksaligheten ware mit enda begår, och Himmelen den lott, för hwilken jag endast arbetar.

Högmod förblinde aldrig mit swaga, och til det onda wefliga sinne; men hoppet påminne mig huru litet jag ägde at yswas öfwer, om ewigheten wore mig oberedd.

Kärnlösa saker och odugligt glitter binde mit hjer- ta icke wid werlden; men wäntan om sannskylligt godt skilje min lust ifrån fåfängan, och länke den dit den bdr wara, och där hon först fullkomlig blifwer.

Fattigdom sänke ej mit sinne i något otidigt be- kymmer, för timmeliga behof; wissheten om min ewi- ga lycka, och hoppet om mit tilkommande wäl, göre mig uti största knapphet rik.

Ingen fåfång lust at lefwa, göre mig blek för mit sidsta; min själs odödelighet minne mig på mit tilkom- mande lif, för hwilket jag endast är skapad.

Med et ord, läran om själens odödelighet ware min dyraste skatt, och en fågnad som i hwarje- handa obehagligheter gdr mig frimodig. Den är ock onckeligen en ibland de i denna dödligheten förnämsta förmoner at fågna sig utaf, den ärsätter deras stör- sta brister, och fyller de kånbaraste saknader. Denna samning är äfwen den grundkälla, hwaraf de rotade hopp, och de säkra tilförsigter, flyta, som en helig salighets- lära gifwa wid handen.

Det är den grundwal, på hwilken alla Samhäl- lens fasthet bygges, och den drif- siådren, som styrer menniskors lefnad, gör den betänksam och försigtig.

17
Ewigt olycklig den, som saknar den glada trösten,
at honom efter döden är beredd et lif, för hwilket alla
menniskjor äro skapade; åtanke af des elände, ware
ibland andra det förskräckeligaste, och därjämte det
uslaste. Men håremot släckne aldrig mit hopp, och min
långtan efter et oförgångeligt lif, det ware under
min tråldom på jorden, grunden til alla mina arbe-
ten, et driffkäl til alt hwad dygd kallas; och et mun-
trande skäl när nöden mig trycker, det blifwe ock då,
när jag förgångeligheten afläder, et teken för efter-
leswande, at människjor äga ingen ting gladare at min-
nas, och undersöka, än sin siäls wärdiga egenheter,
hwaribland upståndelsen icke är den minsta.





